

Kommunstyrelsen
Yttrande

Datum:
2022-04-29

Diarienummer:
KSN-2022-01113

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se
Ert dnr: Ju2022/01303

Handläggare:
Karin Sundström, Anton Berg

Yttrande över remiss av promemorian åtgärder för en jämnare fördelning av boendet för vissa skyddsbehövande (Ju2022/01303)

Uppsala kommun har beretts möjlighet att yttra sig över ovan rubricerade remiss från Justitiedepartementet, om åtgärder för en jämnare fördelning av boendet för vissa skyddsbehövande.

De synpunkter kommunen lämnar över förslagen behandlar det utökade ansvar att tillhandahålla boende för vissa skyddsbehövande som åläggs kommunen, nedan benämnt boendeuppdraget, vilka gränsdragningar som görs i ansvarsfördelningen mellan kommun och den statliga nivån samt synpunkter avseende ersättningar i förordning och kommande föreskrifter för anvisning.

Uppsala kommuns övergripande synpunkter

På en övergripande nivå ser Uppsala kommun förslagen för att åstadkomma en jämnare fördelning av boendet för personer som omfattas av massflyktsdirektivet mellan Sveriges kommuner som positiva. De förslag som presenteras ger en ökad tydlighet och struktur för hur personer som beviljas tillfälligt skydd i Sverige ingår i ett ordnat mottagande av personer på flykt över lag.

Kommunen noterar att förslagen innebär att kommunen åläggs nya uppgifter inom migrationsområdet och att det finns delar i dessa uppgifter som behöver förtydligas i regeringens fortsatta arbete att utforma lagförslagen innan dessa träder i kraft.

Uppsala kommun vill understryka att finansieringsprincipen och dess andemening alltid skall gälla när staten vill utöka, ändra eller överföra uppgifter till den kommunala nivån. Det är därför angeläget att regeringen säkerställer att den kommande lagstiftningen blir tydlig vad gäller ansvarsfördelning mellan, i första hand, Migrationsverket och kommunens olika ansvar samt hur kommunerna kommer

ersättas för de insatser som kommer behöva vidtas för att leva upp till de skyldigheter kommunen åläggs.

Uppsala kommuns bedömning är att utformningen och omfattningen av ersättningarna kommer sätta ramarna för hur kommunerna kan fullgöra boendeuppdraget, exempelvis gällande vilka typer av boendeplatser som kan iordningsställas och eventuella stödinsatser till personerna som anvisas till boendena.

I ett mer långsiktigt perspektiv finns en viss otydlighet i hur de ändringar som föreslås påverkar ett eventuellt framtida scenario där en stor mängd personer flyr till Sverige och beviljas tillfälligt skydd i enlighet med massflyktsdirektivet. Otydligheten består främst i vilket ansvar Migrationsverket kommer att ha för att anordna det initiala mottagandet, innan en anvisning till kommunerna aktualiseras och hur snabb en sådan process är. Uppsala kommun ser det därför viktigt att lagen utvärderas och att frågor kopplat till mottagande av personer enligt massflyktsdirektivet belyses i övrigt migrationspolitiskt utredningsarbete för att säkerställa ett ordnat och långsiktigt flyktingmottagande över tid.

Omfattning och gränsdragning i Migrationsverket respektive kommunernas ansvar i boendeuppdraget behöver tydliggöras

Uppsala kommun noterar att det i promemorian tydligt framgår att Migrationsverket behåller huvudansvaret för flyktingmottagandet på alla punkter utöver det ansvar att anordna boende som enligt förslagen åläggs kommunerna, boendeuppdraget.

Kommunen ser emellertid att det inte tydligt framgår hur avgränsningar i boendeuppdraget mellan kommunerna och Migrationsverket görs. Dessa otydligheter avser bland annat huruvida kommunerna behöver tillhandahålla boende som möjliggör egen mathållning eller boenden med matleverans och vilka typer av möbler, inventarier och utrustning som ska anses som tillräcklig. Det kan även handla om viss fastighetsnära service och administrativa uppgifter kring boendet där tydliggörande i ansvarsfördelning behöver framgå. Kommunen ser det som viktigt kommande regler ger en tydlighet i vad som innefattas i kommunernas boendeuppdrag samt att kommunen har möjlighet att få ersättning för samtliga uppgifter i uppdraget.

Vidare ser Uppsala kommun det som otydligt vilken instans och med vilket lagstöd som skulle fatta beslut om insatser för att tillgodose särskilda behov, motsvarande exempelvis sociala insatser i enlighet med socialtjänstlagen eller lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller särskilda insatser kopplat till hälso- och sjukvård i hemmet. I det senare fallet ser Uppsala kommun även att ett ansvar för att kunna tillgodose vissa av dessa behov kan medföra att kommunen behöver tillhandahålla särskilt anpassade boendeplatser, vilket medför ekonomiska och praktiska konsekvenser för kommunernas arbete att fullgöra boendeuppdraget.

Kommunens bedömning är att ansvaret att tillgodose behov av särskilda insatser bör ligga hos Migrationsverket i linje med myndighetens huvudansvar för flyktingmottagande och mot bakgrund av att personerna i fråga i huvudsak omfattas av lagen om mottagande av asylsökande, men konstaterar att i det fall kommunerna behöver fatta beslut om insatser av ovan nämnda slag så behöver kommunen få möjlighet att få ekonomisk ersättning för dessa. Det är därför av vikt för kommunernas planering att regeringen i det fortsatta arbetet med lagförslagen tydliggör

ansvarsfördelningen mellan Migrationsverket och kommunerna inom boendeuppdraget.

Utöver behoven av förtydligande av ansvarsfördelningen ovan konstaterar Uppsala kommun att omfattningen och innehållet i kommunens ansvar i boendeuppdraget påverkar kommunernas förmåga att skyndsamt iordningställa boendeplatser. Bland annat ser kommunen att det undantag av upphandlingsplikten som gäller vid förvärv av fastighet i enlighet med 3 kap. 19§ i lagen om offentlig upphandling, det så kallade hyresundantaget, troligtvis inte kan tillämpas vid upphandling av fullservicelösningar. Detta kan innebära att kommunernas process för anskaffning av boenden tar längre tid än behoven och föreskrifterna för anvisningstider tillåter.

Statliga ersättningar behöver vara enkla och förutsägbara men också ge möjlighet att täcka faktiska kostnader

Uppsala kommun välkomnar att förslagen i avsnitt 5.7 på ett tydligt sätt beskriver att kommunerna kommer att få ekonomisk ersättning för de kostnader som följer av de nya uppgifterna. Uppsala kommun vill understryka att finansieringsprincipen och dess andemening alltid ska gälla när staten vill utöka, ändra eller överföra uppgifter till den kommunala nivån och ser det därför som avgörande att kommunerna får full kostnadstäckning för de insatser som vidtas och de uppgifter som åläggs kommunen.

Uppsala kommuns bedömning är att den föreslagna schablonersättningen för den genomsnittliga kostnaden att anordna boende riskerar att inte motsvara kommunens faktiska kostnader för genomförandet av kommunens uppgifter. Därtill ser kommunen en risk i att ovan nämnda otydligheter i omfattningen av kommunens boendeuppdrag, se avsnittet ovan, innebär att det kan finnas viktiga delar i boendeuppdraget som faller ur de lagda förslagen till ersättningar. Kommunen betonar vikten av att ersättningarna ger täckning för upparbetade kostnader, men även att kunna veta vilka kostnader som kommer ges ersättning för.

Uppsala kommun konstaterar att nivån på och för vilka uppgifter ersättningar lämnas kommer avgöra vilken typ av boende som kommer vara möjligt att ordna. Kommunen konstaterar även att Sveriges kommuner har olika kostnads- och prislägen att förhålla sig till. Mot bakgrund av resonemanget ovan ser Uppsala kommun att de otydligheter som finns i förslagen riskerar att leda till att mottagandet inte blir likvärdigt mellan kommuner.

Kommunen ser det därför som viktigt att regeringen säkerställer att det lämnas ersättningar för alla ingående uppgifter i kommunernas boendeuppdrag och att ersättningar inkluderar ersättningar för iordningställande av boende, inklusive inventarier, utrustning och eventuell administration, samt drift och avveckling av boendena. Kommunen ser det även som viktigt att ersättningarna kan betalas ut med viss retroaktivitet. Detta eftersom kommunen kommer behöva påbörja arbete att anskaffa och iordningställa boendeplatserna innan lagändringarna trätt i kraft. Vidare ser kommunen det som viktigt att ersättning även ska kunna utgå för tiden mellan att en boendeplats iordningsställts och att platsen tas i bruk för att kommunerna ska ha bättre förutsättningar att anskaffa de boendeplatser uppdraget kräver.

Uppsala kommun lämnar ingen synpunkt kring vilket förfarande som är lämpligast för att säkerställa en full kostnadstäckning, men understryker vikten av att det finns möjlighet att få ersättning för kostnader som hänförs de nya uppgifterna och som överstiger schablonvärdet.

Synpunkter avseende bemyndigande och kommande föreskrifter avseende fördelning och tidsfrist

Uppsala kommun instämmer i huvudsak med det förslag och resonemang som redogörs för i promemorians avsnitt 5.8 *Ett bemyndigande avseende fördelning och tidsfrist*.

Kommunen instämmer i behoven av att ha ett system som är delvis flexibelt och möjligt att anpassa över tid sett till förutsättningar och behov. Emellertid ser kommunen också behov av att, i linje med ovan framförda synpunkter över behov av att tydliggöra och omfattning och ansvarsfördelning avseende boendeuppdraget, balansera flexibilitet med reglering eller rekommendationer för att kommunen ska kunna fullgöra sitt ansvar på ett bra sätt och säkerställa ett likvärdigt och välfungerande mottagande i hela landet.

Avseende tidsfrist gör Uppsala kommun bedömningen att i det rådande läget behöver kommunen ett par månaders tid för iordningställande av boenden, men ser att tidsfristen behöver utformas med hänsyn till vilken typ av boende, vilken service och vilka andra förutsättningar kommunen behöver säkerställa till boendet kan anses ordnat. Ett resonemang kring vilka delar som bör beaktas och tydliggöras återges i synpunkterna över boendeuppdraget ovan.

Uppsala kommun ser också att det är positivt att bemyndigandet kan ge föreskrifter om prioritering vid anvisningar och ser att det kan finnas skäl att såväl personer som egenbosatt sig i kommunen får möjlighet att stanna kvar för att möjliggöra kontinuerlig skolgång eller arbete, men även att det kan finnas särskilda grupper, så som barn, som särskilt kan ha nytta av att få en tidig anvisning eller möjlighet att stanna kvar på en och samma plats.

Kommunstyrelsen

Erik Pelling
Ordförande

Lars Niska
Sekreterare